

การพยาบาลผู้ป่วยที่ใส่เฟือก

วรรณุช เกียรติพงษ์ถาวร

เฟือก

หมายถึง ของที่เป็นซี่หักให้ติดกันเป็นแผ่น สำหรับค้ำกระดูกหัก

แพทย์แผนโบราณรักษากระดูกหักด้วยการจัดตั้งให้กระดูกเข้าที่แล้วทาด้วยน้ำมันมนต์ พันห่อแขนขานั้นๆ ไว้ด้วยสิ่งที่เรียกว่าเฟือก เพื่อให้แขนขานั้นได้อยู่นิ่ง ลดความเจ็บปวด ลดการบวม และ ส่งเสริมให้กระดูกหักนั้นติดกันดี ดั่งเดิม ได้แก่ เฟือกไม้ไผ่ ปัจจุบัน ใช้เป็นปูนพลาสติก หรือ เฟือกพลาสติก

เฟือกไม้ไผ่

เฟือกปูนพลาสติกเตอร์

เฟือกพลาสติก ทำจาก
สารสังเคราะห์ สามารถ
ปรับแต่ง รูปทรงของ
เฟือกให้เหมาะสมกับ
อวัยวะส่วนต่างๆ

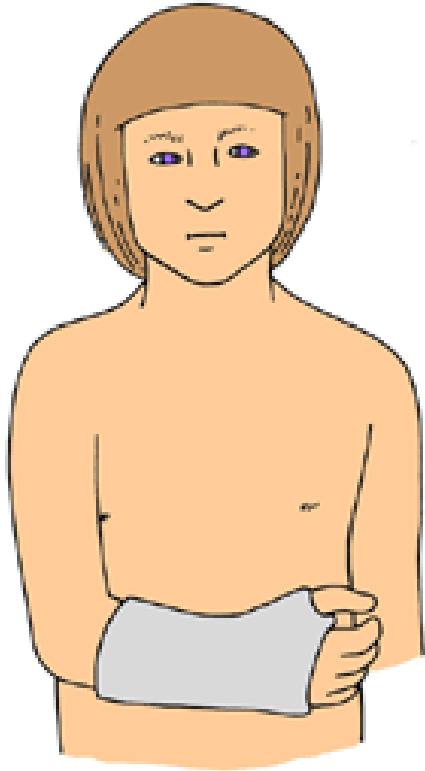

จุดประสงค์ของการเข้าเฟือก

1. เพื่อให้อวัยวะส่วนนั้นอยู่นิ่งๆ เช่น ในรายที่ได้รับบาดเจ็บหรืออักเสบของกระดูก ข้อ กล้ามเนื้อ เอ็น เส้นประสาท เพื่อให้อาการปวด บวม อักเสบของอวัยวะนั้นๆ ทุเลาอง และหายกลับเป็นปกติโดยเร็ว
2. เพื่อแก้ไขความผิดปกติของอวัยวะ เช่น เท้าพลิกให้กลับมามีรูปทรงที่ปกติ และทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์ต่อไป
3. เพื่อป้องกันมิให้อวัยวะเกิดความผิดปกติขึ้นในภายหลัง เช่น การ หดรั้งของแผลเป็นเนื่องจากไฟไหม้

ชนิดของเฟือง

เฟือกแขน : Short arm cast

Short Arm Cast

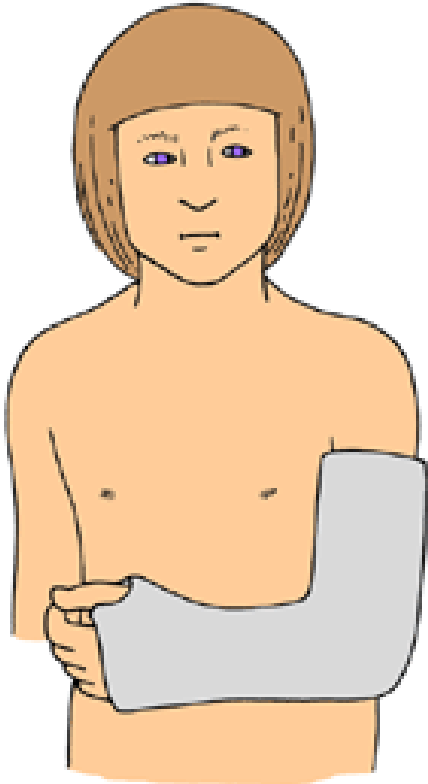
ตำแหน่ง

ใส่ตั้งแต่ฝ่ามือถึงใต้ข้อศอก ในราย
ที่มีกระดูกฝ่ามือ หรือข้อมือหัก

การนำไปใช้

ใช้ในกรณีหลังผ่าตัดบริเวณแขน
ส่วนปลาย หรือ กล้ามเนื้อและเอ็น
ของมือ

เฟือกแขน : Long arm cast

Long Arm Cast

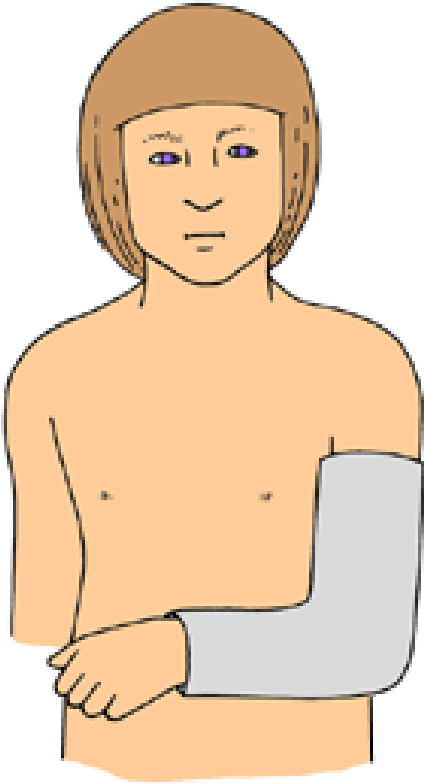
ตำแหน่ง

ใส่ตั้งแต่ฝ่ามือถึงต้นแขน

การนำไปใช้

ในรายที่มีกระดูกหักบริเวณต้นแขน
และปลายแขน หรือ ในกรณีหลัง
ผ่าตัดกล้ามเนื้อและเอ็นของแขน
และข้อศอก

ฝีกแขน : Arm cylinder cast

Arm Cylinder Cast

ตำแหน่ง

ใส่ตั้งแต่ข้อมือถึงต้นแขน

การนำไปใช้

ในกรณีหลังผ่าตัดหรือหลังข้อศอก
เคลื่อนเพื่อจำกัดการเคลื่อนไหว
ของกล้ามเนื้อและเอ็น

เฝือกขา : Short leg cast

ตำแหน่ง

ใส่ตั้งแต่ปลายนิ้วเท้าถึงใต้เข่า

การนำไปใช้

กระดูกขาส่วนปลายหัก
ข้อเท้าเคลื่อนหรือหัก หรือ
หลังผ่าตัดกล้ามเนื้อและเอ็น

เปลือกขา : Leg cylinder cast

ตำแหน่ง

ใส่ตั้งแต่ข้อเท้าถึงต้นขา

การนำไปใช้

หลังผ่าตัดกระดูกขาส่วนปลาย
หรือข้อเข่าเคลื่อนหรือหัก

เฝือกขา : long leg cast

ตำแหน่ง

ใส่ตั้งแต่ปลายเท้าถึงต้นขา

การนำไปใช้

หลังผ่าตัดกระดูกขาส่วนปลาย
หรือกระดูกหัก หรือข้อเข่า
เคลื่อนหรือหัก

Long Leg Cast

เฟือกดำตัวและขา : Unilateral hip spica cast

ตำแหน่ง

ใส่ตั้งแต่ทรงอกลงมาตลอดขาอีก
หนึ่งข้าง เว้นตำแหน่งของขาหนีบ

การนำไปใช้

กระดูกต้นขาหัก ช่วยให้ข้อสะโพก
กล้ามเนื้อและเอ็นเข้าที่และกระดูก
อยู่กับที่หลังผ่าตัด

เฟือกดำตัวและขา : One and one half hip spica cast

ตำแหน่ง

ใส่ตั้งแต่ทรวงอกลงมาตลอดขาอีกหนึ่งข้าง
ขาอีกหนึ่งข้างลงมาถึงเข่า โดยเว้นตำแหน่งของ
ขาหนีบไว้ และมี bar ยึดระหว่างขา 2 ข้าง

การนำไปใช้

กระดูกต้นขาหัก ช่วยให้ข้อสะโพก
กล้ามเนื้อและเอ็นเข้าที่และกระดูกอยู่กับที่

หลังผ่าตัด

เพื่อกำเท้าและขา : Bilateral hip spica cast

ตำแหน่ง

ใส่ตั้งแต่ทรวงอกลงมาตลอดขาทั้ง 2 ข้าง โดยเว้นตำแหน่งของขาหนีบไว้ และมี bar ยึดระหว่างขา 2 ข้าง

การนำไปใช้

กระดูกเชิงกราน ข้อสะโพก ต้นขาหัก
ข้อสะโพก กล้ามเนื้อและเอ็นเข้าที่และ
กระดูกอยู่กับที่หลังผ่าตัด

Bilateral Long-leg
Hip Spica Cast

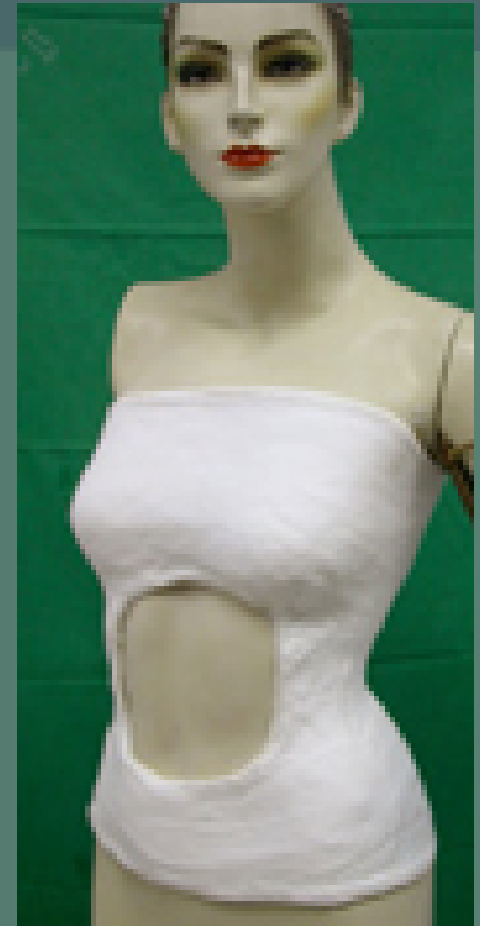
เฟือกลำตัว : Body cast

ตำแหน่ง

ด้านหน้าเริ่มตั้งแต่ sternal notch
ถึง symphysis pubis ด้านหลังตั้งแต่
มุมล่างของสะบักถึงระดับ coccyx
ด้านข้างต่ำกว่า iliac crest

การนำไปใช้

พยุงกระดูกสันหลังส่วน thoracic
spine

เพื่อกำหนดและขา : Short leg hip spica cast

ตำแหน่ง

ใส่ตั้งแต่ทรงอกลงมาถึงหัวเข่า
ของขาทั้ง 2 ข้างโดยเว้นตำแหน่งของ
ขาหนีบไว้

การนำไปใช้

กล้ามเนื้อข้อสะโพก และเอ็น
เข้าที่และกระดูกอยู่กับที่หลังผ่าตัด

เฟือกขาทั้ง 2 ข้าง : Abduction boot cast

ตำแหน่ง

ใส่ตลอดขาทั้ง 2 ข้าง และมี bar
ยึดระหว่างขา 2 ข้าง

การนำไปใช้

กล้ามเนื้อข้อสะโพก และเอ็น
เข้าที่และกระดูกอยู่กับที่หลังผ่าตัด

หลักการในการเข้าเฟือกเพื่อให้ได้ผลตามจุดประสงค์

1. เฟือกต้องมีความกระชับกับอวัยวะนั้นๆ มากที่สุด ไม่หลวมหรือแน่นคับจนเกินไป
2. มีความยาวเพียงพอ โดยครอบคลุมข้อที่อยู่เหนือ และต่ำลงไปกว่าอวัยวะที่ต้องการ ให้อยู่นิ่งๆ มิให้มีการเคลื่อนไหวได้
3. เฟือกต้องมีความแข็งแรงพอ ไม่บอบสลาย ไม่อ่อนนุ่ม หรือไม่หัก ได้ง่าย

ระยะเวลาในการติดของกระดูก

■ นิ้วมือ นิ้วเท้า	3-6	สัปดาห์
■ ฝ่ามือ ข้อมือ	4-6	สัปดาห์
■ Scaphoid	> 12	สัปดาห์
■ แขน	4-8	สัปดาห์
■ ไหล่ปลาร้า	3-6	สัปดาห์
■ ขา	2-6	เดือน
■ สันเท้า	3-4	เดือน
■ กระดูกสันหลัง	2-3	เดือน
■ กระดูกเชิงกราน	2-3	เดือน

คำแนะนำผู้ป่วยก่อนการเข้าเฝือก

1. เหตุใดจึงต้องได้รับการเข้าเฝือก ผลดีที่จะได้ คืออะไร และหากไม่เข้าเฝือกจะเกิดอะไรขึ้น
2. การเข้าเฝือกเพื่อรักษานี้ นานประมาณเท่าใด ต้องเปลี่ยนเฝือกประมาณกี่ครั้ง
3. ขณะที่เข้าเฝือกอยู่ ผู้ป่วยทำอะไรได้หรือไม่ได้บ้าง หากมีภาวะแทรกซ้อนต้องรายงานแพทย์ทันที
4. การรักษาที่จะให้ได้ผลดีนั้น จำต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ป่วยด้วยเสมอ

ผ้า webril

ชุบน้ำ

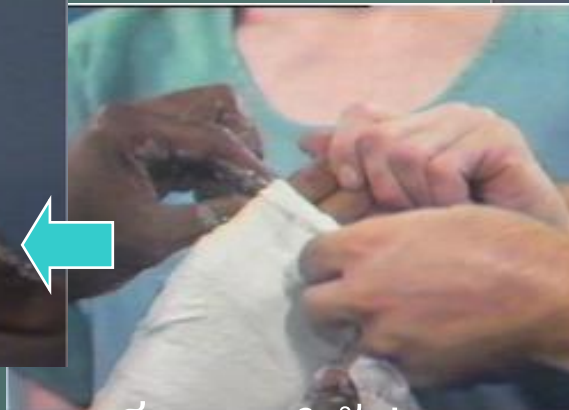
บีบน้ำออก

ขั้นตอนการใส่เฝือก

ดูให้เนียน

เก็บขอบให้เรียบ

พันซ้อนกัน
ครึ่งต่อครึ่ง

ภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดจากการเข้าเฟือก

1. เฟือกหลวม เนื่องจากอวัยวะภายในเฟือกยุบบวมลง หรือเข้าเฟือกไม่กระชับตั้งแต่แรก
2. เฟือกคับหรือแน่นเกินไป จากการบวมที่เกิดหลังการเข้าเฟือก
3. การเข้าเฟือกนานเกินไป ทำให้ข้อติดยึด
4. การถอดเฟือกออกเร็วเกินไป โดยที่กระดูกยังไม่ติดกันดี ทำให้การเคลื่อนหลุดของปลายกระดูกที่หัก เกิดติดผิดรูปติดซ้ำ หรือไม่ติด

การพยาบาลหลังใส่เฟือก : หลังใส่เฟือกใหม่ๆ

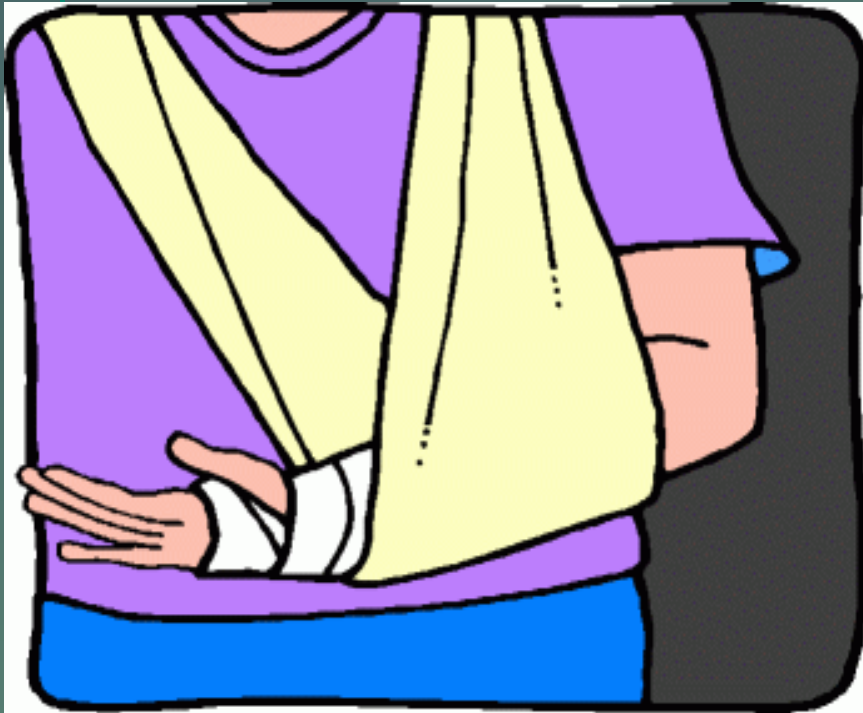
- ห้ามวางของหนักทับเฟือก
- ห้ามใช้ของแข็งหรือแหลมทิ่มเฟือก
- ใช้ฝ่ามือซ่อนเฟือกแล้วยกพร้อมกัน
- ไม่คลุมผ้าบนเฟือกจนกว่าจะแห้งสนิท
- ดูแลให้มีอากาศถ่ายเทดี
- สอดหมอนพุงใต้เฟือก โดยเฉพาะเมื่อเฟือกยังไม่แห้ง
- ไม่ตะแคงไปข้างที่ใส่เฟือกขณะที่เฟือกยังไม่แห้ง

ข้อแนะนำเกี่ยวกับการดูแลตนเองและเฟือก

1. อย่าทำให้เฟือกเปียกน้ำ สกปรก แฉกหัก
2. ดูแลผิวหนังให้แห้งสะอาด เช็ดผิวหนังบริเวณขอบเฟือกให้สะอาด ไม้เกา
3. อย่าตัดเจาะหรือใช้ของแข็งแยงเข้าไปในเฟือก

4. อวัยวะที่ใส่เพื่อถนอมยกสูงตลอดเวลา
เช่น ใส่เพื่อถนอมแขน sling แขนไว้

5. ควบคุมความเย็นบนเท้าพร้อมกับยกขาสูง เพื่อลดบวม

6. รongบริเวณที่ใส่เฝือกด้วยหมอน

7. ออกกำลังกายอวัยวะที่อยู่นอกเฝือก และเกร็งกล้ามเนื้อที่อยู่ในเฝือก เพื่อให้กล้ามเนื้อมีความตึงตัว และการไหลเวียนเลือดดี

8. หากมีสิ่งต่อไปนี้เกิดขึ้น ในขณะที่ใส่เฟือกอยู่ให้มาพบ

แพทย์โดยด่วน สิ่งผิดปกติที่ควรมาพบแพทย์

- เมื่อมีอาการปวดมากยิ่งขึ้น
- เมื่อนิ้วมือหรือนิ้วเท้าข้างที่เข้าเฟือก มีสีเขียวคล้ำ หรือ
ซีดขาวบวมมากขึ้นหรือมีอาการชา
- เมื่อไม่สามารถขยับเขยื้อนนิ้วมือ หรือนิ้วเท้าข้างที่ใส่
เฟือกได้
- เมื่อมีวัตถุแปลกปลอม หลุดเข้าไปในเฟือก
- เมื่อพบว่าเฟือกหลวม บวมสลายหรือแตกหัก
- มีเลือด น้ำเหลือง หรือหนองไหลซึม ออกมาจาก
เฟือกหรือ มีกลิ่นเหม็น

จะตัดเฟือกออกเมื่อใด

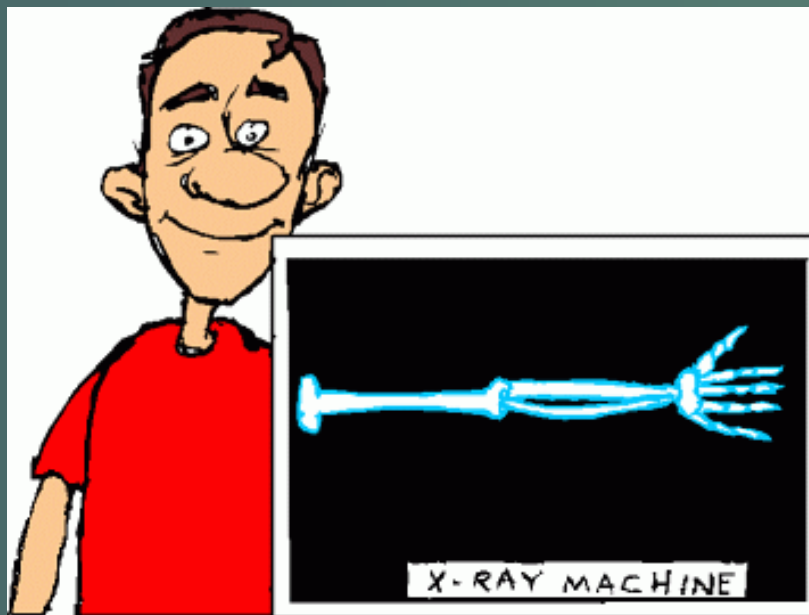
จะตัดเฟือกออกก็ต่อเมื่อ

1. เมื่อได้ผลสมตามความมุ่งหมายแล้ว
ในรายที่กระดูกหักนั้นติดเรียบร้อยดี
2. เมื่อเฟือกนั้นเสียหายที่หลัก เช่น
ไม่กระชับ แตะกหัก
3. เมื่อเกิดภาวะแทรกซ้อนขึ้นขณะใส่เฟือกอยู่

วิธีการถอดเฟือก

การพยาบาลหลังถอดเฟือก

- ภายหลังเอาเฟือกออก แพทย์จะส่งผู้ป่วยไปเอกซเรย์

- แพทย์อาจให้ใส่เครื่องพยุงไว้ก่อน หรือพันผ้ายึดไว้ เพราะการใส่ฝื่อคไว้นานจะทำให้กล้ามเนื้อลีบ ขาด ความตึงตัวและไม่มีกำลัง

- จับอวัยวะบริเวณที่ถอด
เฟือกอย่างเบามือ
- ผิวหนังที่ถอดเฟือกใหม่
อาจมีรอยแตกและลอก
ควรใช้น้ำอุ่นและสบู่อ่อนๆ
- ไม่ควรนวดผิวหนังที่ถอด
เฟือกใหม่ๆ

- ในรายที่มีข้อติดหลังถอดคฝือก อาจต้องบริหารด้วยวิธี CPM (continuous passive motion) เป็นการบริหารด้วยเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพดีพอๆกับการทำ active exercise เพื่อคงไว้ซึ่ง strength และ เสริมสร้าง range of motion

THE END